

Cilvēkam lielākoties pašam ir jāuzņemas atbildība par savu labklājību, tomēr brīžos, kad persona pati par sevi nespēj parūpēties un ir nonākusi krīzes situācijā, tad jāiesaistās valstij un pašvaldībai, lai palīdzētu personai attīstīt pašpalīdzības spēju un spēju no jauna integrēties sabiedrībā.

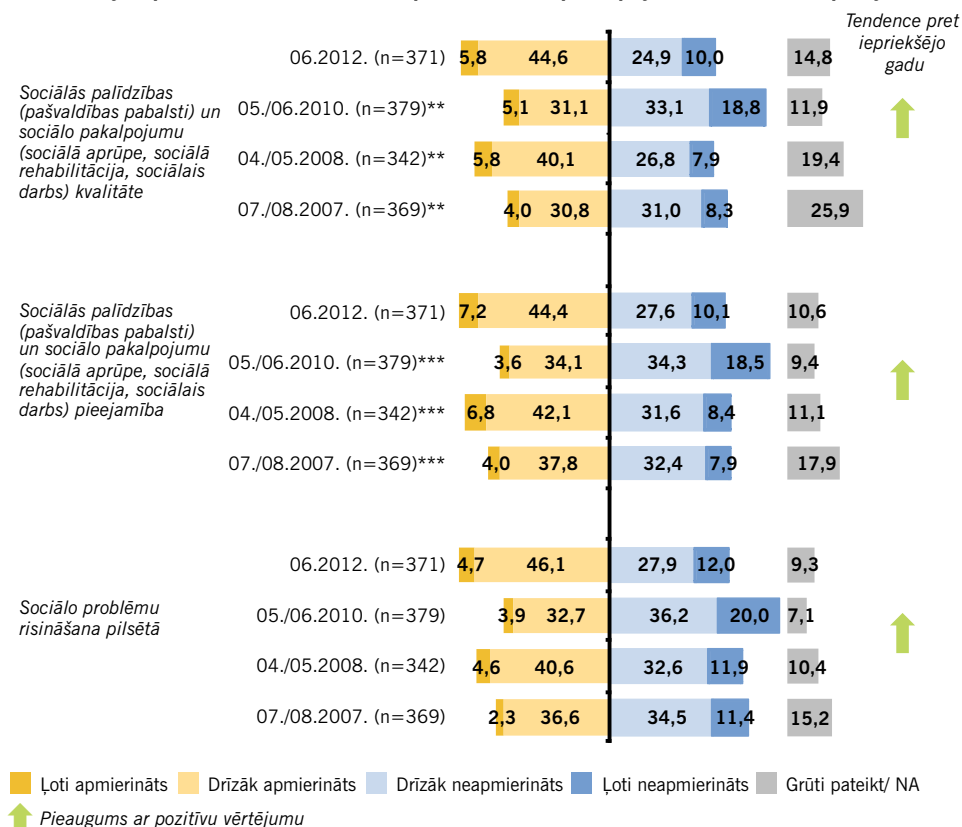
Rīgā dažādos sociālos pabalstus saņem apmēram 12% no pašvaldības iedzīvotājiem, kas ir par diviem procentiem vairāk nekā 2010. gadā. Pēdējo gadu laikā sociālās palīdzības sistēmai nāca papildus slogs saistībā ar ekonomisko krīzi valstī un palīdzības lūdzēju skaits krietni vien palielinājās, līdz ar to palielinājās arī sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma apjoms. Kopumā vērtējot pārskata gadu, Rīgas sociālās aprūpes sistēma sevi pierādīja kā pietiekami stabilu un atbildīgu.

2011. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem nodrošināja 5 pašvaldības institūcijas, kā arī 48 līgumorganizācijas (29 nevalstiskās organizācijas, 10 privātpersonas, 9 valsts/citu pašvaldību iestādes).

Pārskata gadā Rīgā ir spēkā „Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008. – 2013. gadam”. 2011. gadā tika izstrādāti Rīgas pilsētas sabiedrības integrācijas stratēģijas un rīcības plāna projekti, un gada beigās abi dokumenti tika nodoti publiskajai apspriešanai. Sabiedrības integrācijas stratēģijas un rīcības plāna virzieni ir: izglītības un kultūras, kā arī sporta un brīvā laika pavadīšanas iespēju pieejamības veicināšana, sociālās iekļaušanas veicināšana, līdzdalības veicināšana pašvaldības procesos, kā arī informācijas pieejamības uzlabošana.

Starp respondentiem, kuri saņēmuši kādu sociālo palīdzību vai sociālo pakalpojumu Rīgas pašvaldībā 51,6 % ir izteikuši apmierinātību ar sociālās palīdzības (pašvaldības pabalsti) un sociālo pakalpojumu (sociālā aprūpe, sociālā rehabilitācija, sociālais darbs) pieejamību un gandrīz tik pat – 50,4 % ir apmierināti ar to kvalitāti. Salīdzinot ar 2010. gada iedzīvotāju aptaujas rezultātiem, par 18,3 % samazinājies to aptaujāto skaits, kuri snieguši negatīvu vērtējumu par sociālo problēmu risināšanu pilsētā 2010. gadā: 56,2 %; 2012. gadā: 37,9 % (6.1. attēls). Atbildot uz jautājumu par pirmkārt risināmajām problēmām Rīgā, vairāk nekā 1/10 daļa respondentu jeb 17 % norādīja uz sociālo jautājumu risināšanu (piemēram, sociālo aprūpi, palīdzību bezpajumtniekiem, ģimenēm, pensionāriem).

Iedzīvotāju apmierinātība ar sociālās palīdzības un pakalpojumu kvalitāti un pieejamību

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Apkopojot atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, var konstatēt, ka biežāk ar sociālo palīdzību un sociālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību pilsētā apmierināti bija respondenti, kam ir 55 – 64 gadi, un 65 gadi un vairāk, ar vidējo (vidējo speciālo) izglītību, zemiem vai vidēji augstiem ienākumiem, kā arī Čiekurkalna un Pleskodāles iedzīvotāji. Savukārt kritiskāk noskaņoti bija iedzīvotāji vecuma grupās 15 – 24 un 45 – 54 gadi, ar pamatzglītību, ar augstiem ienākumiem, kā arī Šķirotavas, Bolderājas, Grīziņkalna, Brasas un Milgrāvja iedzīvotāji.⁵⁰

⁵⁰ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Mērķa īstenošanai ir izvirzīti 11 uzdevumi. Aktivitātes notika visu uzdevumu ietvaros.

U6.1. Nodrošināt sociālos pakalpojumus bērniem un ģimenēm ar bērniem

Lai atbalstītu jaunas ģimenes, uzdevuma ietvaros tika turpināts īstenot apmācību programmu jaunajiem vecākiem prasmju un iemaņu attīstīšanai. Vecākiem, kuriem nav attiecīgu prasmju un iemaņu, radīta iespēja saņemt kvalitatīvu atbalstu „Mazo bērnu vecāku” informatīvi izglītojošās atbalsta grupās un „Bērnu emocionālā audzināšana” grupās nodibinājumā „Centrs Dardedze” un nodibinājumā „Baltijas Bērnu drošības centrs”, Bērna un vecāka emocionālo attiecību stiprināšana atbalsta grupās, ko nodrošināja SIA „Sociālo pakalpojumu aģentūra”. 2011. gadā tika novadītas 28 Mazo bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupas nodarbības, kurās piedalījās 301 persona (145 pieaugušie, 156 bērns) un 93 „Bērnu emocionālā audzināšana” grupas nodarbības vecākiem. 2011. gadā novadītas 10 grupu nodarbības 10 klientiem vecāka un bērna emocionālo attiecību stiprināšanai.

Dažāda veida pakalpojumi tiek piedāvāti dienas aprūpes centros un dienas centros. Nodrošināta iespēja saņemt psihosociālu atbalstu ģimenēm un bērniem Rīgas Sociālā dienesta Dienas centros („Čiekurs”, „Vecmīlgrāvis”, „Kamene”, „Pirmais stāvs”, „Skudrupūznis”) un līgumorganizāciju Dienas aprūpes centros („Roku rokā”, „Sirdsgaismā”, „Torņakalns”, „Patvērums”). 2011. gadā pakalpojumu saņēma 1400 bērni no sociālā riska ģimenēm, no tiem 1181 bērns Rīgas Sociālā dienesta Dienas centros un 219 bērni Rīgas Sociālā dienesta līgumorganizāciju Dienas aprūpes centros.

Uzdevuma ietvaros nodrošināta agrīnās korekcijas programma – agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēma bērniem ar īpašām vajadzībām un viņu ģimenēm biedrībā „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”. 2011. gadā šo pakalpojumu saņēma 30 bērni.

2011. gadā Mobilā brigāde⁵¹ veikusi 508 apsekošanas dzīvesvietā Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, no tām 373 pieteikumi pie Institūciju redzeslokā nonākušām jaunām ģimenēm, savukārt 135 gadījumos apsekojuši, jau iepriekš redzeslokā esošas ģimenes.

U6.2. Sniegt sociālo palīdzību personām/ģimenēm ar zemiem ienākumiem

Uzdevuma ietvaros no pašvaldības budžeta līdzekļiem tika nodrošināts zupas virtuves pakalpojums līdz 900 porcijām dienā 5 reizes nedēļā, 4 vietās Rīgā t.sk. Rīgas Patversmes Dienas centrā. 2011. gadā izdalītas 141 032 porcijas. 2011. gadā līdzfinansētais porciju skaits ir par 14 471 porcijām jeb par 10 % mazāk nekā 2010. gadā. Līdz ar to var secināt,

⁵¹ Mobilā brigāde – Rīgas domes Labklājības departamenta pakļautības iestādes Rīgas patversmes struktūrvienība, kuras mērķis ir sniegt informāciju un operatīvu atbalstu bezpajumtniekiem.

ka pieprasījums pēc zupas virtuves pakalpojumiem ir samazinājies. Tas skaidrojams ar to, ka personas izvēlas izmantot ēdināšanas pakalpojumu Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem, kas tiek nodrošināts 6 ēdiena izdales vietās Rīgā. 2011. gadā 6 ēdināšanas vietās Rīgā par pašvaldības līdzekļiem tika izdalītas 551 362 porcijas.

RP dzīvojošo personu (ģimeņu) ar zemiem ienākumiem atbalstīšanai, saskaņā ar RD 2007. gada 3. jūlija saistošajiem noteikumiem Nr.84 „Noteikumi par Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajiem pabalstiem” un RD 2004. gada 17. februāra saistošajiem noteikumiem Nr. 56 „Par dzīvokļa pabalstu Rīgas iedzīvotājiem”, tiek sniegta sociālā palīdzība, piešķirot sociālos pabalstus pamatvajadzību nodrošināšanai – pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai, dzīvokļa pabalsts, pabalsts veselības aprūpes nodrošināšanai, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts mācību līdzekļu iegādei un piemaksa pie GMI līmeņa. 2011. gadā, izvērtējot personu (ģimeņu) ienākumus un materiālo stāvokli, sociālā palīdzība sniegta 70 588 personām.

U6.3. Nodrošināt personu ar īpašām vajadzībām sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju

Personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošināta iespēja saņemt grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu. 2011. gadā RP iedzīvotāji pakalpojumu varēja saņemt 7 grupu mājās (dzīvokļos) ar kopējo vietu skaitu 101. Šo pakalpojumu 2011. gadā saņēma 108 personas ar garīga rakstura traucējumiem.

2011. gadā tika izvērtēta nepieciešamība par pašvaldības līdzekļiem nodrošināt sociālo pakalpojumu „atelpas brīdis” (īslaicīga sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija) pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, pakalpojuma sniegšanas laikā, atslogojot pakalpojuma saņēmēju ģimenes locekļus. Pakalpojuma sniegšana tiks uzsākta 2012. gadā.

U6.4. Nodrošināt pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju

Uzdevuma ietvaros tiek nodrošināti sociālās aprūpes pakalpojumi personu dzīvesvietā. 2011. gadā pakalpojumu saņēmušas 4678 personas, t. sk.: aprūpi mājās – 4518 personas, pakalpojumu „sīlto pusdienu piegāde mājās” – 1084 personas, pakalpojumu „drošības poga” – 311 persona, pavadloka – asistenta pakalpojumu – 162 personas. Aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 5 pakalpojuma sniedzēji.

Sociālo pakalpojumu personām ar demenci un viņu piederīgajiem attīstības programmas ietvaros pārskata gadā 2011. gadā Rīgā darbojās trīs Dienas aprūpes centru (turpmāk tekstā DAC) personām ar demenci ar kopējo vietu skaitu – 60, kuru sniegtos pakalpojumus finansē

RP. Minēto pakalpojumu 2011. gadā saņēma 94 personas. 2011. gadā minētajos DAC tika sniegti arī atbalsta pakalpojumi un konsultācijas personu ar demenci ģimenēm (piederīgajiem). Papildus tika sniegtas konsultācijas citu dienas centru/aprūpes centru (turpmāk tekstā DC/AC) darbiniekiem un klientiem par darbu ar personām ar demenci specifiku.

Īslaicīgās sociālās aprūpes attīstības programmas ietvaros īslaicīgās sociālās aprūpes nodaļas izveidotas 2 pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās (turpmāk tekstā SAC) ar kopējo vietu skaitu 27. Pakalpojumu var saņemt arī vairākās RP SAC līgumorganizācijās.

Īstenojot uzdevumu pārskata gadā tika īstenota DAC attīstības programma personām ar invaliditāti. Programmas ietvaros 2011. gadā Rīgā darbojās 9 DAC, 7 no tiem personām ar garīgās attīstības traucējumiem, 2 – personām ar psihiskās veselības traucējumiem ar kopējo vietu skaitu – 247, kuru sniegtos pakalpojumus finansē RP. Minēto pakalpojumu 2011. gadā saņēma 307 personas.

Citām personām ar invaliditāti 2011. gadā bija iespēja apmeklēt no RP budžeta finansētus 9 DC (dienas centri pilngadīgām personām), no tiem 2 DC (DC „Aspazija” un Strazdumuižas DC) paredzēti galvenokārt personām ar invaliditāti, pārējie 7 darbojas pēc „atvērtā” principa un personas ar invaliditāti tajos ir kā viena no DC mērķa grupām. Pakalpojumu 2011. gadā saņēma 2082 personas.

2011. gada februārī darbu uzsāka DC „Kastanis”, Lomonosova ielā 1/19.

2011. gadā RP iedzīvotāji ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu pilngadīgām personām varēja saņemt 15 organizāciju (3 – pašvaldības, 12 – līgumorganizāciju) sniegtās institūcijās ar kopējo vietu skaitu – 1395. Ņemot vērā pieprasījumu, pašvaldības finansēto vietu skaits 2011. gadā bija par 90 vietām lielāks nekā iepriekšējā gadā. Minēto pakalpojumu 2011. gadā saņēma 1795 personas.

U6.5. Veicināt atbalsta sistēmas izveidi krīzes situācijās nonākušām personām

Krīzes situācijā nonākošām personām (ģimenēm) pašvaldība sniedz sociālo palīdzību pamatvajadzību nodrošināšanai. Papildus tam stihiskā nelaime vai iepriekš neparedzētu apstākļu dēļ krīzes situācijā nonākušām personām tiek nodrošināta iespēja saņemt vienreizēju pabalstu ārkārtas situācijā, lai mazinātu krīzes situācijas ietekmi uz personas (ģimenes) sociālo funkcionēšanu. 2011. gadā pabalsts ārkārtas situācijā piešķirts 2445 personām.

2011. gadā tika piešķirti līdzekļi no Rīgas sabiedriskās kārtības uzturēšanas fonda, lai realizē-

tu preventīva rakstura pasākumus cilvēktirdzniecības mazināšanā, tajā skaitā, 60 speciālistu apmācībām un bukleta „Cilvēku tirdzniecības novēršana” izdošanai (20 000 eksemplāru).

Sniegts atbalsts un profesionālu konsultācijas vardarbībā cietušām sievietēm, sievietēm ar bērniem nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” Ģimenes krīzes centrā „Mīlgrāvis” un biedrības „Latvijas Samariešu apvienības” Krīzes centrā bērniem un sievietēm „Māras centrs”. 2011. gadā pakalpojumu saņēma krīzes situācijā nonākušas 252 personas, tai skaitā 177 bērni un 75 sievietes.

Radīta iespēja saņemt individuālās un grupu konsultācijas no vardarbības cietušajiem bērniem un viņu ģimenēm Nodibinājumā „Centrs Dardedze”. 2011. gadā 200 personām (65 bērniem, 135 pieaugušajiem) tika sniegtas 1274 klātienes individuālās konsultācijas, no tām konsultācijas vardarbībā cietušām personām (402 bērniem, 872 pieaugušajiem).

Radīta iespēja krīzes situācijā nonākušām personām saņemt diennakts psiholoģisko palīdzību un informatīvo atbalstu, zvanot uz biedrības „Skalbes” diennakts krīzes tālruni. 2011. gadā kopumā sniegtas 5649 zvanu konsultācijas, no tām 61 bērnam un 5588 konsultācijas pieaugušajiem, t. sk. 4788 konsultācijas krīzes situācijā un 861 informatīvā konsultācija.

U6.6. Veicināt personu pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās iekļaušanos sabiedrībā

Saskaņā ar RD 2006. gada 1. augusta saistošajiem noteikumiem Nr.50 „Par pašvaldības palīdzību bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas”, tiek piešķirti pabalsti – vienreizējs pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai, vienreizējs pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts ikmēneša izdevumiem bāreņiem – mācību iestāžu audzēkņiem un ikmēneša izdevumiem dzīvojamās telpas īrei un komunālajiem maksājumiem. 2011. gadā pabalstus saņēma 706 pilngadību sasniegušie bāreņi.

Lai nodrošinātu savlaicīgu un vienotu atbalsta un palīdzības sniegšanu pilngadīgiem bāreņiem Rīgas pilsētā, tiek strādāts pie iekšējo noteikumu projekta par kārtību, kādā notiek sociālais darbs ar bāreņiem, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, 6 mēnešus pirms bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga bāreņa 24 gadu vecumam. Darbu paredzēts turpināt 2012. gadā.

U6.7. Veicināt sociāli izstumto iedzīvotāju un iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām nodarbinātību

Pārskata gadā uzdevuma ietvaros nodrošinātas divas specializētas darbnīcas personām ar garīga rakstura traucējumiem ar 28 vietām galdniecības, šūšanas un veļas mazgāšanas pras-mju attīstīšanai. Minēto pakalpojumu 2011. gadā saņēma 33 personas.

U6.8. Veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu ģimenēs

Pārskata gadā, salīdzinot ar 2010. gadu, būtiski (par 41,2 %) pieaudzis personu skaits, kam ar bāriņtiesas lēmumu atņemtas bērna aprūpes tiesības. 2010. gadā aprūpes tiesības tika atņemtas 232 gadījumos, 2011. gadā 399 gadījumos. Savukārt, aprūpes tiesības atjaunotas 108 vecākiem, līdzīgi 2010. gadā, kad tās atjaunotas 105 gadījumos.

2011. gadā vērojama pozitīva iezīme: bez vecāku gādības palikušie RP bērni arvien vairāk nonāk pie aizbildņiem un audžuģimenēm. 2011. gadā Latvijā adoptēti 44 bērni un uz ārvalstīm adoptēti 31 bērns. Līdzīga tendence vērojama kopš 2009. gada.

Uzdevuma ietvaros tiek nodrošināts atbalsts un konsultācijas audžuģimenēm. 2011. gadā SIA „Sociālo pakalpojumu aģentūra” tika nodrošināts apmācību cikls uz zināšanām balstītu sociālo prasmju un iemaņu apmācība un treniņš audžuģimenēm. Tāpat notika arī 3 grupu nodarbības, kurā līdzdalību ņēma 25 dalībnieki. Rīgas Sociālajā dienestā tiek nodrošinātas profesionāla sociālā darbinieka konsultācijas audžuģimenēm problēmsituāciju gadījumos.

Lai veicinātu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu ģimenēs, RP tiek sniegts materiāls atbalsts audžuģimenēm par audžuģimenes pienākumu pildīšanu un papildus audžuģimenēm tiek piešķirts ikmēneša pabalsts audžuģimenē dzīvojoša bērna uzturam, kā arī pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei. 2011. gadā pabalstus audžuģimenēm saņēma 215 personas.

RP tiek sniegts materiāls atbalsts aizbildņiem par aizbildņa pienākumu pildīšanu, aprūpējot divus vai vairāk bērnus. Pabalsts aizbildnim par aizbildnībā esošo otro un katru nākamo bērnu 2011. gadā tika piešķirts par 181 aizbildniecībā esošu bērnu.

U6.9. Veicināt atbalstu bezdarbniekiem

Lai īstenotu uzdevumu, daudzas RP struktūrvienības sadarbībā ar NVA piedalījās ESF projekta „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība” (PVS ID 2755) realizēšanā. RP teritorijā 2011. gadā bija izveidotas 2458 prakses vietas.

No projekta sākuma 2009. gada septembrī līdz 2011. gada decembrim Rīgā tika izveidotas 6209 pagaidu darba vietas un iesaistīti 10 467 bezdarbnieki.⁵²

Pārskata gadā 15 701 darbspējīgam nestrādājošam rīdziniekam sniegts materiāls atbalsts krīzes situācijā (pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai, dzīvokļa pa-

balsts, pabalsts veselības aprūpes nodrošināšanai) un veicināta līdzdarbība savas situācijas uzlabošanā. Tāpat darbspējīgām nestrādājošām personām sniegtas 53 406 bezmaksas sociālā darba speciālistu konsultācijas Rīgas sociālajā dienestā, t. sk. veikts sociālais darbs ar 1961 ģimeni, kurā ir nodarbinātības problēmas. Rīgas Sociālajā dienestā tika nodrošināta atbalsta grupu pieejamība bezdarbniekiem, organizējot 38 atbalsta grupas bezdarbniekiem, kurās 706 bezdarbnieki saņēma atbalstu un tika motivēti iesaistīties darba tirgū. 210 bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihologa konsultācijas. 132 sociālo dienestu darbspējīgajiem nestrādājošajiem klientiem bija iespēja uzlabot latviešu valodas prasmes.

2011. gadā darbu uzsāka 20 sociālie darbinieki darbā ar klientiem ar bezdarba problēmām. Sociālie darbinieki strādājuši ar 829 klientu lietām (t. sk. risinātas 1366 personu sociālās problēmas). Sniedzot atbalstu bezdarbniekiem sociālo problēmu risināšanā, 313 gadījumos klientu lietas slēgtas, t. sk. 143 gadījumos personas atradušas algotu darbu. 15 sociālie darbinieki slimnīcās sniedza sociālā darba pakalpojumus uzreiz pēc traumas vai atveseļošanās laikā 1661 darbspējīgai personai pēc smagām saslimšanām un/vai daļējas darba spēju zaudēšanas.

U6.10. Veicināt sociālo pakalpojumu attīstību bezpajumtniekiem

2011. gadā turpināja darbu pašvaldības iestādes Rīgas patversme struktūrvienība Mobilā brigāde, kuras galvenās funkcijas ir bezpajumtnieku apzināšana, kontaktu gūšana ar šīm personām, informēšana par palīdzības saņemšanas iespējām, motivēšana saņemt palīdzību, nepieciešamības gadījumā transportēšana uz naktspatversmi. 2011. gadā Mobilā brigāde sniedza konsultācijas 1402 personām, pārveda no/uz patversmi/ārstniecības iestādi 1897 personas, saņēma 784 tālruņa zvanus par nepieciešamo palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem.

Bezpajumtnieku reintegrācijas programmas ietvaros Rīgas patversmes DC bezpajumtnieki var saņemt šādus pakalpojumus: sociālā darba speciālistu pakalpojumus, uzturēšanos DC pilnu darba dienu (no plkst. 9.00 līdz 17.00, no 1. novembra līdz 1. martam arī brīvdienās un svētku dienās), dažādu prasmju apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t. sk., atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības; ģimenes ārsta pakalpojumus primārās veselības aprūpes līmenī, dušas pakalpojumus, t. sk., iespēju izmantot higiēnas līdzekļus, dezinfekcijas pakalpojumus, pusdienas klientiem, kuri piedalās DC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus, veļas mazgāšanas pakalpojumus. 2011. gadā DC pakalpojumus ir saņēmušas 805 personas.

2011. gadā Rīgā darbojās 2 (divi) Sociālais rehabilitācijas centri (SRC) ar 28 vietām – viens sievietēm ar 10 vietām (2011. gadā pakalpojumu saņēma 16 personas) un viens vīriešiem ar 18 vietām (pakalpojumu saņēma 41 persona).

Uzdevuma ietvaros tiek nodrošināti arī patversmes/naktspatversmes pakalpojumi. 2011. gadā

⁵² Rīgas pašvaldības publiskais pārskats 2011

patversmes pakalpojumus sievietēm un vīriešiem nodrošināja pašvaldības iestāde – Rīgas patversme. Kopējais vietu skaits patversmē – 244. Savukārt naktspatversmes pakalpojumus sniedza 5 līgumorganizācijas ar kopējo maksimālo vietu skaitu – 623. 2011. gadā patversmes/naktspatversmju pakalpojumus kopā saņēma 3289 personas (547 sievietes, 2742 vīrieši).

Patversmes/naktspatversmju klientiem, kuri gaida pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā vai ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma saņemšanu, kuru ienākumi nav tik lieli, lai varētu īrēt mājokli, biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” sniedza maksas īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu ar 60 vietām. Nepieciešamības gadījumā Rīgas Sociālais dienests sniedza palīdzību pakalpojuma samaksas veikšanā. 2011. gadā palīdzība pakalpojuma samaksā no pašvaldības budžeta nodrošināta 10 personām par kopējo summu LVL 3 279.

Lai radītu iespēju klientiem saņemt profesionālu atbalstu un rast motivāciju problēmu risināšanai, t. sk., atbalsta grupās, Rīgas patversmē/naktspatversmēs saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām strādā sociālā darba speciālisti. Rīgas patversmē strādā arī psihologs.

U6.11. Nodrošināt kvalitatīvu sociālo pakalpojumu sniedzēj institūciju darbību un attīstību

Lai optimizētu sociālo pakalpojumu saņēmēju uzskaiti, no 2011. gada 12. jūlija pilotprojekta ietvaros sadarbībā ar SIA „Rīgas karte” un RP SIA „Rīgas satiksme” sešās siltā ēdiena izdales vietās, Rīgas patversmē un naktspatversmēs ir ieviesta sociālo pakalpojumu saņēmēju elektroniskā reģistrēšanas sistēma, kāda tiek izmantota Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta biļešu sistēmā (e-talons).

Rīgas sociālās aprūpes centros 2011. gadā uzsākta vienota ēdināšanas pakalpojuma nodrošināšana.

Pārskata gadā turpinājās 2010. gadā uzsāktā vides pieejamības nepilnību novēršana pašvaldības sociālo pakalpojumu sniedzēj institūcijās.

RD iestādes, kas veica aktivitātes mērķa ietvaros 2011. gadā ir Labklājības departaments, Rīgas bāriņtiesa, Izglītības, kultūras un sporta departaments, Rīgas pilsētas būvvalde, Rīgas Austrumu izpilddirekcija.

Budžets

Pārskata gadā RP no pamatbudžeta un investīcijām sociālās aizsardzības mērķiem izlietoja LVL 56 492 700. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tas ir par 28 % vairāk.

Secinājumi

Sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi Rīgā ir ļoti plaši un daudzveidīgi, taču tie vēl ir attīstāmi un pilnveidojami. Piemēram, lai veicinātu bezpajumtnieku resocializāciju un integrēšanu sabiedrībā, Rīgā ir nepieciešams izveidot vietas, kurās bezpajumtnieki varētu uzturēties līdz pat gadu ilgam laikam līdzšinējo nodrošināto sešu mēnešu vietā. Šādā iestādē personai tiktu nodrošināta individuāla dzīves telpa un iespējas pilnveidot savas sociālās prasmes, integrēties sabiedrībā, kā arī rūpēties pašai par savu pamatvajadzību nodrošināšanu – ēdiena gatavošanu, mājāsaimniecības uzturēšanu. Patversmē tradicionāli bezpajumtnieks tiek pabrots, viņam tiek nodrošināta iespēja nomazgāties, iztīrīts apģērbs, tādējādi viņi zaudē savas sociālās iemaņas un spēju paši par sevi rūpēties. Iestādes, kurās varētu uzturēties ilgāk par 6 mēnešiem, mitināties atsevišķā telpā un par sevi rūpēties motivētu personas risināt savas sociālās problēmas.⁵³

Pēdējos gados Rīgā ir pamanāmas daudzas pārmaiņas apkārtējā vidē. Tomēr cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem joprojām eksistē šķēršļi nepielāgotas vides dēļ. Pašvaldība iespēju robežās pakāpeniski risina vides pieejamības uzlabošanu Rīgā.

Jāizskauž arī tie gadījumi, kad cilvēki ļaunprātīgi izmanto sociālo palīdzību un pabalstus, un ir zaudējuši interesi atsākt darba gaitas, jo pabalstu saņemt ir ērtāk kā katru dienu iet uz darbu.

Nozares eksperta viedoklis

Signe Dobelniece, Dr.phil. soc. darbā, asociētā profesore Latvijas Lauksaimniecības universitātē

Rīgas iedzīvotājiem, kas nonākuši trūkumā vai krīzes situācijā, atbalstu nodrošina plašs institūciju spektrs: dienas centri, krīzes centri, mobilā brigāde, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centri, zupas virtuves, grupu mājas u. c. Tiek nodrošināta gan sociālā palīdzība, kas Rīgā, salīdzinot ar citām pašvaldībām, ir relatīvi dāsna, gan sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija. Ir izlietoti nozīmīgi naudas līdzekļi un pēdējā gadā tie ievērojami pieauguši.

Ir uzdevumi, kuros veikums ir lielāks, citos ir lielākas iespējas turpmākai attīstībai. Piemēram, vajadzētu vairāk padomāt, kā sekmīgāk realizēt uzdevumu „Veicināt personu pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās iekļaušanos sabiedrībā”. Pašlaik galvenokārt tiek piešķirti dažādi pabalsti, bet ar to nepietiek, lai indivīds spētu sekmīgi uzsākt patstāvīgu dzīvi un integrētos

⁵³ LETA

sabiedrībā, jo nereti šai mērķa grupai ir raksturīgs sociālo prasmju trūkums un neprasme organizēt savu ikdienas dzīvi. Cerīgi, ka notiek darbs pie projekta darbam ar bāreni pusgadu pirms pilngadības sasniegšanas un līdz 24 gadu vecumam.

Nav konkrētu rādītāju, pēc kuriem varētu izvērtēt, vai un cik lielā mērā veiktās aktivitātes ļauj sasniegt mērķi definēto, ka pašvaldībai jāpalīdz „personai attīstīt pašpalīdzības spēju un spēju no jauna integrēties sabiedrībā”. Tāpat arī nevar izvērtēt, kā konkrētais veikums ir ietekmējis

dzīves un labklājības līmeni atsevišķām atbalsta mērķa grupām un iedzīvotājiem kopumā.

Lielāku akcentu vajadzētu likt uz sociālo darbu ar indivīdiem un ģimenēm ne tikai sniedzot sociālo palīdzību, bet arī attīstot viņu spējas problēmu risināšanā, sevis nodrošināšanā. Kaut arī nospraustā mērķa sasniegšanā ir paveikts ievērojams darbs, ir jāpiekrīt viedoklim, ka „sociālās palīdzības sistēmai vēl ir, kur augt”.

6.1. tabula

Stratēģiskā mērķa M6 „Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads							Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Vidējie ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli, attiecībā pret iztikas minimumu valstī	CSP	2004 1,37	2005 1,39	2006 1,72	2007 2,15	2008 1,84	2009 1,55	2010 1,48	↓	↓	Pieaug
Mājsaimniecības rīcībā esošais ienākums (vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli, LVL)	CSP	2004 134,65	2005 175,45	2006 201,03	2007 285,48	2008 309,72	2009 260,15	2010 246,38	↓	↑	Pieaug
Mājas aprūpē aprūpējamo personu skaits kopā	RD Labklājības departamenta dati	2005 2938	2006 3768	2007 4147	2008 3946	2009 3942	2010 3871	2011 4678	↑	↑	Samazinās, vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Dienas aprūpes centros aprūpēto iedzīvotāju skaits	RD Labklājības departamenta dati	2005 789	2006 911	2007 885	2008 2578	2009 2676	2010 2628	2011 2483	↓	↑	Samazinās, vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Krīzes centros pakalpojumu saņēmēju skaits	RD Labklājības departamenta dati	2005 163	2006 298	2007 348	2008 300	2009 353	2010 500	2011 509	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Iemītņieku skaits bērnu-bāreņu sociālās aprūpes centros un pašvaldības bērnu namos gada sākumā	RD Labklājības departamenta dati	2005 944	2006 926	2007 739	2008 746	2009 635	2010 627	2011 597	↓	↓	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Iemītņieku skaits veco ļaužu un personu ar fiziska un garīga rakstura traucējumiem pansionātos un specializētos sociālās aprūpes un rehabilitācijas valsts centros gada sākumā	RD Labklājības departamenta dati	2005 1324	2006 1548	2007 1585	2008 1641	2009 1687	2010 1730	2011 1795	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Personas, kuras izmantojušas patversmes/naktspatversmes pakalpojumus/sociālās rehabilitācijas centra pakalp.	RD Labklājības departamenta dati	2005 2019	2006 2272	2007 2262	2008 1949	2009 2597	2010 3182	2011 3289	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Zupas virtuvēs izsniegto porciju skaits	RD Labklājības departamenta dati	2006 37067	2007 96894	2008 113054	2009 93300	2010 155503	2011 141032		↓	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu